

Berättelser om litenhet: Ageplay ur ett queertemporalt perspektiv

Bengtsson, Elin. 2022. *Perversa tidsligheter. Ageplay och litenhet ur ett queertemporalt perspektiv*. Doktorsavhandling. Malmö: Ellerströms förlag. (301 sidor)

JAG HADE HÖGA förväntningar inför läsningen av denna första svenska avhandling som behandlar ämnet ageplay. Avhandlingen är välskriven, fängslande och väl underbyggd i såväl teoretiskt som empiriskt avseende. Bengtsson använder ageplay som ett samlingsbegrepp för lekar och relationer som utgår från iscensättningar av ålder och åldersskillnader, ofta inom ramen för BDSM. Avhandlingen syftar till att med avstamp i fjorton intervjuade personers berättelser om litenhet, undersöka ”hur temporalitet uttrycks och erfars i ageplayutövande” (21). Bengtsson ämnar utforska om och i så fall hur ageplay kan öppna upp för andra sätt att tänka tid än ”det dominerande linjära och progressionsorienterade” (21). Avhandlingens ambition är även att ”vidareutveckla queertemporal teoribildning” (21). Studiens teoretiska ramverk består främst i queer temporalitet, men Bengtsson rör sig fritt mellan olika kritiska perspektiv på tid, ålder och ålderskategorisering. Queertemporal studier riktar ljuset mot hur människor görs begripliga genom att utföra rätt saker i rätt tid, där ett lyckat och begripligt liv följer en förväntad linje med ut-

DOI: 10.34041/ln.v28.900
lambda nordica 2-3/2023

© The authors. Published by Föreningen Lambda Nordica under the CC BY-ND license.

stakade hållplatser. Bengtssons bidrag till och utveckling av den queer-temporalitetens teoribildning består dels i ambitionen att undersöka hur litenheten kan förstås som en osamtidig position i en förväntad livslinje, dels i att domesticiteten ges en given plats i den queera temporaliteten. Bengtsson situerar sig själv som BDSM-utövare och för ett nyanserat resonemang kring inifrånperspektivets förtjänster och utmaningar. På ett forskningsseminarium diskuteras tillträde till fältet och Bengtsson reflekterar över att hon delar vissa av intervjupersonernas erfarenheter, varpå en forskare utbrister: "Men är det inte lite väl privat? Ska vi alla här inne berätta om vårt sexliv?" (43). Det är fint att Bengtsson väljer att återge denna situation då den belyser en både viktig och större diskussion om epistemologiska ställningstaganden samt vilka erfarenheter som anses vara av betydelse för forskningen och vilka som betraktas som oviktiga eller kanske till och med opassande. Den återgivna situationen kan ses som ett exempel på att ett inifrånperspektiv alltså betraktas som mindre vetenskapligt och att det fortfarande finns starka fördomar och stigman kring BDSM.

Bengtsson benämner ageplayutövande som ett "uttryck för pervers sexualitet" (19). Hon påpekar samtidigt att flera intervjupersoner inte upplever ageplay som (enbart) sexuellt, då litenhet kan skapa mening på flera andra sätt. För många ageplayutövare verkar utövandet mer bestå i "en noggrann strukturering av tid, med läggdagstider, lördagsgodis och andra former av schemaläggande av vardagslivet" (148). Litenheten innebär att vara osamtidig i relation till den linjära framåtskridande temporaliteten. Den beskrivs också som ett utrymme där känslor som annars är tabu kan utforskas. Litenheten kan vidare utgöra en plattform för alternativa feminina och maskulina uttryck och identiteter. Med begrepp som "barnighet" och "att vuxna sig" undersöks hur litenhet kan förstås i förhållande till normativa och temporala förväntningar. Bengtsson utvecklar dessa begrepp med utgångspunkt i Halberstams tankegångar om att vi gärna vill se både oss själva och våra begärsriktningar som progressiva, men att våra begär sällan följer denna progressiva linje. Detta är något som diskuteras även hos intervjupersonerna. Vi ser till exempel Annie, som vägrar framställa sina begär som progressiva

och snarare låter dem förbli obegripliga i relation till hennes ideologiska och politiska övertygelser. Det finns dock gränser; exempelvis är det flera av intervjupersonerna som nämner blöjanvändande som en yttre gräns – något man inte vill förknippas med då det uppfattas som "äckligt" eller "mycket mer perverst" (119). Bengtsson fångar skickligt det komplexa i intervjupersonernas berättelser genom att våga stanna kvar i det som är svårbegripligt, till och med då det är svårförståeligt för intervjupersonerna själva.

I det sista kapitlet diskuteras den tunga skugga som tycks hänga över ageplayutövandet och som majoriteten av intervjupersonerna tar upp: hotet att förknippas med pedofili. Trots att ageplay utövas av samtyckande vuxna och inte innefattar minderåriga personer, beskriver flera av intervjupersonerna att de fått utstå hotfulla och hatiska kommentarer på sociala medier, där kritikerna likställer ageplay med pedofili. Bengtsson går varsamt fram i sitt undersökande av hur intervjupersonerna såväl förhandlar med, som gör motstånd mot, den diskurs som likställer ageplay med pedofili. I "Att leka med slime", som är kapitlets mest brännande avsnitt, lyfter intervjupersonerna det felaktiga i att sammankoppla ageplay med pedofili. Samtidigt, beskriver Bengtsson, "tar klubbigheten mellan ageplay och pedofili, incest och övergrepp också form som ett njutningsfullt slime att leka med för de som är införstådda" (233). Här blir lekandet med tabun återigen framträdande; det förkastliga och otillåtliga kan "få glimma i all sin smutsighet" (234).

Avhandlingen gör inte anspråk på att kartlägga communities, men det framkommer av intervjupersonernas berättelser att de både utövar i grupp och tar stöd av varandra. Till exempel säger Felicia att i stort sett hela hennes bekantskapskrets består av ageplay- och BDSM-utövare. Gemenskapen verkar för många ha stor betydelse, men den får i denna avhandling litet utrymme. Detsamma gäller stundtals intervjupersonerna; de blir stundtals osynliga i avhandlingen. Den korta förteckningen över de intervjuade personerna i slutet av boken ger information om sexuell orientering, könsidentitet och ungefärlig ålder. Som läsare undrar jag varför dessa, och endast dessa, faktorer valdes och inte andra, exempelvis vilken relationskonstellation personen lever i och hur

länge personen utövat. Det innebär givetvis en balansgång att både tillförsäkra konfidentialitet och skapa närhet till materialet och denna balansgång för Bengtsson också en diskussion om, men jag tror ändå att analysen hade tjänat på en något fylligare bild och presentation av intervjupersonerna.

Så, infriades mina höga förväntningar? Ja, med råge. Bengtsson har tagit sig an ett område som inte tidigare beforskats i någon större utsträckning. Avhandlingen utgör ett välkommet bidrag till genus- och sexualitetsforskningen i allmänhet och till BDSM-forskningen i synnerhet. Forskningen bryter ny mark såväl empiriskt som teoretiskt. Tidigare studier om queer temporalitet har hållit sig långt borta från den borgerliga, hemtama familjeidyllen och snarare fokuserat på nattlivets vindlingar och klubbivets extaser. Hemmet och klubben har fått utgöra varandras motpoler. I Bengtssons avhandling kompliceras denna dikotomi, då ageplayutövandet sker just i den domesticerade miljön. Här görs oskyldiga docklekar, kaksmetande, godnattsagor och omhändertagande till sprängstoff för pervers sexualitet och njutning – allt i hemmets trygga vrå.

CHARLOTTA CARLSTRÖM
MALMÖ UNIVERSITET